

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

4095

Vragen van de leden **Ceder** (ChristenUnie), **Jasper van Dijk** (SP), **Piri** (PvdA) en **Van der Werf** (D66) aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over *de grondhouding bij de beoordeling van asielzaken door de IND en de rol van taalexperts bij het beantwoorden van vragen over de identiteit in de asielprocedure* (ingezonden 9 juli 2021).

Antwoord van Staatssecretaris **Broekers-Knol** (Justitie en Veiligheid) (ontvangen 20 september 2021). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 3667.

Vraag 1

Welke eisen worden gesteld aan iemand die door de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) als taalexpert wordt ingezet?

Antwoord 1

Een taalanalist wordt zorgvuldig geselecteerd en voortdurend getoetst op het vermogen om taalvarianten van elkaar te onderscheiden. Bij een taalanalyse ziet een linguïst van de IND erop toe dat de taalanalist zijn conclusie afdoende onderbouwt met relevante voorbeelden van de spraak van de vreemdeling, zoals die te horen zijn in de voor de taalanalyse gemaakte geluidsopname. De linguïst en de taalanalist stellen in samenspraak het definitieve rapport van de taalanalyse op. In het Werkkader taalanalisten, d.d. 1 mei 2020¹, staat nader beschreven aan welke eisen taalanalisten moeten voldoen.

Vraag 2

Hoe vaak wordt het instrument taalanalyse afgenomen bij personen die al meer dan 10 jaar in Nederland zijn?

Antwoord 2

Uit de registratie-systemen van de IND kunnen niet de benodigde gegevens gehaald worden om vast te stellen hoe vaak een taalanalyse wordt afgenomen bij personen die meer dan 10 jaar in Nederland zijn.

¹ https://ind.nl/documents/werkkader_taalanalisten.pdf

Vraag 3

Is er wetenschappelijke informatie over hoe betrouwbaar een taalanalyse is, die afgenomen wordt nadat betrokkene meer dan 10 jaar niet meer in zijn oorspronkelijke taalomgeving verblijft? Zo ja, kunt u die delen?

Antwoord 3

De IND acht het in zijn algemeenheid niet aannemelijk dat kennis op moedertaalniveau van een taal of dialect na tien jaar verblijf in Nederland volledig zou zijn verdwenen. In beginsel kan ook na tien jaar nog steeds redelijkerwijs worden verwacht dat de vreemdeling (in elk geval enige) authentieke kennis kan demonstreren van een taal of dialect. In die gevallen, waarin je kunt spreken van taalverlies, spelen vele factoren een rol, zoals leeftijd van vertrek, de mate van contact met taalgenoten, houding ten opzichte van de eerste taal, verwantschap tussen de eerste en de nieuwe taal. De academisch geschoolde taalkundigen die de taalanalyses begeleiden, houden rekening met deze factoren (voor zover ze bekend zijn).

Daarbij benadruk ik dat een taalanalyse alleen als aanvullend instrument wordt ingezet in gevallen waarin er twijfel bestaat aan het door de vreemdeling gestelde land van herkomst of een specifieke regio binnen een land van herkomst. Het is aan de vreemdeling om zijn herkomst aannemelijk te maken. Wanneer de vreemdeling daar niet in slaagt, kan de IND besluiten om onderzoek te doen naar de taal die de vreemdeling spreekt en te bezien of de vreemdeling op grond van de spraak te herleiden is tot een bepaalde spraak- en cultuurgemeenschap in een bepaald land of een bepaalde regio. De IND komt de vreemdeling, in het kader van de samenwerkingsverplichting, in dat geval tegemoet in de bewijslastverplichting. Zo kan een taalanalyse een hulpmiddel zijn waarmee de vreemdeling het gestelde land van herkomst kan onderbouwen.

De IND is zich ervan bewust dat een taalanalyse beperkingen kent en hoogstens een sterke indicatie oplevert. Het zegt immers niets over waar iemand is geboren, en in het algemeen ook niet over het gebied of de gebieden waar iemand slechts korte tijd heeft verbleven. Uit een taalanalyse blijkt veelal ook niet wanneer iemand is vertrokken uit zijn oorspronkelijke herkomstgebied. In elke zaak vindt daarom een afweging plaats, al dan niet samen met de linguïsten van de IND, of een taalanalyse zinvol en mogelijk is. Bij de vraag of taalanalyse een geschikt instrument is, wordt ook gekeken naar het tijdsverloop sinds de vreemdeling zijn oorspronkelijke leefgebied heeft verlaten, hoe lang iemand daar heeft gewoond, waar de vreemdeling heeft verbleven nadat hij zijn leefgebied heeft verlaten en welke talen aldaar gesproken worden.

Vraag 4

Wat zijn de criteria die gebruikt worden om bij twijfel aan de nationaliteit een taalanalyse al dan niet in te zetten bij minderjarige asielzoekers in de eerste asielprocedure? Gebeurt dit standaard bij twijfel aan de nationaliteit? Waarom wel/niet?

Antwoord 4

Zoals bij het antwoord op vraag 3 is aangegeven, doet de IND een taalanalyse indien dit iets kan bijdragen aan het oordeel over de herkomst van de vreemdeling. In de meerderheid van zaken van ongedocumenteerde vreemdelingen wordt de herkomst vastgesteld op grond van de verklaringen die de vreemdeling heeft afgelegd tegenover de IND. Indien de verklaringen echter op sommige onderdelen niet overtuigen, bijvoorbeeld omdat deze te summier zijn of (deels) onjuist, kan de IND de asielzoeker een taalanalyse aanbieden. Dit biedt de asielzoeker gelegenheid om de gestelde herkomst nader te onderbouwen. Hierbij is van belang dat voor een groot aantal landen het niet mogelijk is om met taalanalyse de herkomst vast te stellen omdat talen in verschillende landen gesproken worden. Bij evident (jonge) minderjarigen neemt de IND in beginsel geen taalanalyse af.

Vraag 5

Wanneer asielzoekers contraexpertise inschakelen die tot andere conclusies komt, hoe beoordeelt u dan aan welk oordeel u meer geloof dient te hechten? In hoeveel zaken komt dit voor als het gaat om taalanalyse? Gaat het daarbij vooral om bepaalde landen? Zo ja, welke?

Antwoord 5

Elke contra-expertise op een taalanalyse met een afwijkende conclusie wordt zorgvuldig bekeken door linguïsten van het Team Onderzoek en Expertise Land en Taal (TOELT) van de IND. Zij beoordelen of de contra-expertise al dan niet op een zorgvuldige wijze tot stand gekomen is en of deze aanleiding geeft tot een controleonderzoek. Daarbij wordt bezien of de contra-expertise is uitgevoerd door een onafhankelijk en deskundig taalanalist, of diegene over specifieke vaardigheden beschikt om te beoordelen of de taal en/of het dialect authentiek is en of hij zijn conclusies inzichtelijk maakt. Als de IND concludeert dat een controleonderzoek nodig is, schakelt de linguïst een derde taalanalist in (eventueel van een taalanalysebureau in het buitenland). De linguïst schrijft een reactie op de contra-expertise waarin wordt aangegeven of er aanleiding is het eerdere oordeel te herzien. Uit de systemen van de IND valt niet af te leiden hoe vaak een contra-expertise volgt op een taalanalyse.

Vraag 6

Als een taalexpert stelt dat een asielzoeker uit Tanzania afkomstig is, terwijl de persoon in kwestie beweert uit Burundi afkomstig te zijn, en na verloop van tijd blijkt uit verklaringen van de respectievelijke ambassades dat de asielzoeker inderdaad uit Burundi komt², blijft u dit soort taalexperts dan nog steeds inzetten? Zo ja, waarom?

Antwoord 6

Het is mij duidelijk dat u via algemene vragen een specifieke zaak aan de orde wilt stellen. Zoals bekend ga ik niet in op individuele gevallen. In zijn algemeenheid wijs ik erop dat de conclusie van een taalanalist dat de vreemdeling niet spreekt zoals gangbaar is in het gebied waar hij stelt vandaan te komen, reden kan zijn om te concluderen dat zijn verklaringen over identiteit, herkomst of nationaliteit niet geloofwaardig zijn. Als later blijkt, bijvoorbeeld aan de hand van later overgelegde (authentiek bevonden) identiteitsdocumenten of paspoort, dat de vreemdeling toch afkomstig is uit het door hem gestelde herkomstgebied of hij daarvan de nationaliteit heeft, maakt dat de conclusies uit de taalanalyse niet per definitie onjuist. Immers, een taalanalyse zegt over het algemeen enkel iets over waartoe iemand taalkundig herleidbaar is en niet per se over de nationaliteit van de vreemdeling of waar hij geboren is. In bepaalde gevallen kan het dus zo zijn dat de gebruikelijke verblijfsplaats van de vreemdeling, voorafgaand aan zijn komst naar Nederland, nog steeds niet aannemelijk is gemaakt.

Vraag 7

Bent u het met ons eens dat verklaringen van ambassades die het verhaal van de asielzoeker, zoals genoemd in vraag 6 en na vele jaren pas verstrekt, ondersteunen, niet kunnen gelden als nieuwe feiten op basis waarvan een herhaald asielverzoek ingediend kan worden, maar gelden als onderbouwing van de eerdere en consistente verklaringen van betrokkene? Bent u het ermee eens dat in dit kader een eerdere onjuiste conclusie van de IND herzien zou moeten worden en de regels die golden op het moment dat die onjuiste conclusie was getrokken gehanteerd zouden moeten worden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Zoals bij de vorige vraag is opgemerkt, kunnen dergelijke verklaringen veelal hooguit de nationaliteit, identiteit en geboorteplaats bevestigen. Daarmee staat nog niet vast waar de vreemdeling zijn gebruikelijke verblijfplaats heeft gehad voorafgaand aan zijn komst naar Nederland. Indien de verklaringen over het herkomstgebied vaag, summier en tegenstrijdig zijn, en ook een taalanalyse wijst erop dat betrokkene taalkundig niet in het door hem gestelde herkomstgebied te plaatsen is, dan zal de IND veelal nog steeds niet geloofwaardig achten dat de vreemdeling in het door hem gestelde herkomstgebied heeft gewoond. Uiteraard beziet de IND altijd, indien de vreemdeling een herhaald asielverzoek indient, of de elementen die wel

² Gebaseerd op de casus van een Burundees met de voornaam Issa. V-nummer bij indiener bekend.

geloofwaardig worden geacht, aanleiding geven voor verlening van een asielvergunning.

Daarbij merk ik op dat de IND geen bevoegdheid heeft om ambtshalve een asielbesluit te nemen wanneer er geen asielaanvraag is ingediend. Het is dus aan de vreemdeling om zijn wens tot asiel kenbaar te maken. De vreemdeling kan tegelijkertijd met de indiening van een opvolgende asielaanvraag ook aangeven dat hij verzoekt om heroverweging van de eerdere beslissing. Dat kan er onder omstandigheden toe leiden dat de ingangsdatum van een eventueel te verlenen verblijfsvergunning wordt gesteld op een datum gelegen vóór die waarop de opvolgende asielaanvraag is ingediend.

Vraag 8

Vindt u het acceptabel dat in een geval als in vraag 6 beschreven het vluchtverhaal van de asielzoeker nooit beoordeeld is, maar slechts is afgewezen op grond van de blijkbaar onjuiste conclusie over zijn land van herkomst en identiteit? Zo ja, waarom? Zouden in een dergelijk geval, bij gebrek aan documenten, niet ook de verklaringen en beschrijvingen van de asielzoeker over het land waar hij vandaan stelt te komen, zorgvuldig beoordeeld dienen te worden, zoals de rechtbank ook weergegeven heeft in haar uitspraak van 28 mei 2004?

Antwoord 8

Ook hier is mij duidelijk dat u via algemene vragen een specifieke zaak aan de orde wilt stellen. Zoals bekend ga ik niet in op individuele gevallen. In zijn algemeenheid geldt dat de IND het asielrelaas niet inhoudelijk beoordeelt wanneer de verklaringen van de asielzoeker over zijn nationaliteit en herkomst niet geloofwaardig worden geacht. Een asielrelaas is immers onlosmakelijk verbonden met een specifiek land van herkomst waar de door de asielzoeker gestelde gebeurtenissen zich zouden hebben voorgedaan. In die gevallen is niet vast te stellen wie de asielzoeker is, waar hij vandaan komt en voor welke overheid of andere actoren hij stelt te vrezen, wat een inhoudelijke beoordeling van het asielrelaas onmogelijk maakt.³ Over de beoordeling van de asielaanvraag in het geval de vreemdeling geen of onvoldoende ondersteunde documenten heeft, merk ik het volgende op. Het is in de eerste plaats aan de asielzoeker om zijn identiteit en nationaliteit aannemelijk te maken. Hierbij geldt als uitgangspunt dat de asielzoeker deze elementen zoveel als mogelijk dient te onderbouwen. Dit kan hij doen met documenten, foto's of andere (al dan niet openbare) bronnen. De asielzoeker kan zijn identiteit en herkomst ook onderbouwen met aannemelijke verklaringen. Als een asielzoeker geen identiteits- en/of nationaliteitsdocumenten heeft, of het door hem gestelde niet anderszins kan onderbouwen, bekijkt de IND welke redenen de asielzoeker aandraagt voor de gebrekkige onderbouwing. Bij twijfel over de opgegeven nationaliteit, herkomst en/of identiteit, krijgt de asielzoeker de gelegenheid om te vertellen over zijn land van herkomst, taal, cultuur en woonomgeving, om op die manier aannemelijk te maken dat hij daadwerkelijk afkomstig is uit het door hem gestelde land of gebied. Die verklaringen legt de IND ter verificatie naast (openbare) bronnen. In de beoordeling van het asielverzoek betreft de IND dus niet alleen de documenten waarmee de asielzoeker zijn identiteit en nationaliteit kan onderbouwen, maar juist ook, in bredere zin, zijn verklaringen over identiteit, nationaliteit, herkomst, reis en (indien van toepassing) het ontbreken van documenten. Zoals hiervoor is aangegeven, behoort het aanbieden van een taalanalyse ook tot de mogelijkheden.

Vraag 9

Deelt u de mening, als in een zaak als deze alsnog een nationaliteitsverklaring (zoals in deze zaak van Burundi) afgegeven wordt, dat dan het asielverzoek alsnog inhoudelijk zou moeten worden beoordeeld, in samenhang met een ambtshalve beoordeling artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) (recht op privéleven)? Zo nee, waarom niet? Deelt u de mening dat in een eventuele hernieuwde asielaanvraag hieraan niet voorbij mag worden gegaan? Zo nee, waarom?

³ Zie in dit kader bijvoorbeeld ook de uitspraak van de ABRvS van 21 juli 2014, ECLI:NL:RVS:2014:2896

Antwoord 9

Voor wat betreft de situatie dat de vreemdeling alsnog documenten verkrijgt over een eerder ongeloofwaardig geachte nationaliteit of herkomst, verwijs ik naar de hiervoor gegeven antwoorden.

Artikel 8 EVRM wordt alleen ambtshalve beoordeeld bij een eerste asielaanvraag. Indien een vreemdeling in een later stadium wenst zijn beroep op dit artikel opnieuw beoordeeld te zien, kan hij een aanvraag voor een verblijfsvergunning regulier indienen.

Vraag 10

Geldt voor zaken als deze dat de IND-ambtenaren alleen «hun best doen om afwijzingsgronden rond te krijgen en niet om te zoeken naar mogelijkheden om de zaak voor de asielzoeker op te lossen waar dat kan» zoals kennelijk in elk geval tot begin 2010 het beleid was?⁴ Acht u een dergelijke grondhouding in overeenstemming met de verplichtingen van het Vluchtelingenverdrag waar Nederland zich aan te houden heeft? Zo ja, kunt u dit toelichten?

Antwoord 10

Het is nimmer het beleid van IND geweest, in het heden noch het verleden, om primair te sturen op het afwijzen van asielaanvragen. Daarmee wordt volstrekt te kort gedaan aan de vele IND-medewerkers die zich er dagelijks hard voor maken dat asielbescherming wordt geboden aan hen die daar recht op hebben. Uit het door u genoemde document – dat overigens ruim 10 jaar oud is – blijkt juist dat IND-medewerkers actief worden gestuurd op een klantgerichte houding. Dit is nog steeds het uitgangspunt. Binnen de IND wordt verder gestimuleerd om dilemma's of lastige zaken onderling te bespreken met collega's al dan niet via intervisie bijeenkomsten. Van een grondhouding die vooral is gericht op afwijzen is geen sprake. Uiteraard kan de IND enkel een asielvergunning verlenen indien aannemelijk is dat de betreffende vreemdeling te vrezen heeft voor vervolging of ernstige schade. Overeenkomstig het bepaalde in de Vreemdelingenwet en Kwalificatierichtlijn, kan er aanleiding zijn om de vreemdeling hieromtrent het voordeel van de twijfel te gunnen, hetgeen ook veelvuldig voorkomt. Overigens blijkt uit de percentages inwilligingen van asielaanvragen ook geenszins dat de IND stuurt op afwijzen van asielaanvragen. Ik verwijs naar de openbaar toegankelijke Rapportages Vreemdelingenketen, evenals de Staat van Migratie⁵.

Vraag 11

Is de genoemde algemene grondhouding die beschreven wordt in het aangehaalde document inderdaad aangepast sinds 2010? Zo ja, wat is dan nu de grondhouding? Wat betekent de geschetste grondhouding voor de zorgvuldigheid van de beslissingen in asielverzoeken van voor 2010? Kunt u volhouden dat asielzoekers voor die tijd een objectieve beoordeling van hun vluchtverhaal hebben gekregen dat er niet op gericht was om «de afwijzingsgronden rond te krijgen»? Bent u het met mij eens dat de IND een objectief oordeel zou moeten vellen over de vraag of een asielzoeker bescherming nodig heeft of niet, in plaats van het vinden van afwijzingsgronden?

Antwoord 11

Binnen de IND is het gebruikelijk dat medewerkers reflecteren op hun werk, hierover met elkaar spreken én dat dit ook aan de orde komt in teamoverleggen. De IND staat open voor discussies over dergelijke onderwerpen. Het aangehaalde document laat verder zien dat IND-medewerkers zich bewust zijn van de complexiteit van het werk en de soms lastige positie van de asielzoeker om zijn aanvraag te onderbouwen. Wel is het goed te benoemen dat stuk dateert uit november 2009 en dus inmiddels ruim tien jaar oud is. Ook is er nadien aandacht geweest voor de grondhouding en de samenwerkingsverplichting met de vreemdeling. Zo is de openbare werkinstructie (2014/10), over de integrale geloofwaardigheidstoetsing verschenen, waarmee een einde kwam aan de veel bekritiseerde toets aan de positieve overtuigingskracht van asielrelazen. Aan de vreemdeling wordt nu vaker het voordeel van de twijfel gegeven. Ook binnen de verplichte EASO-opleidingsmodules wordt

⁴ Interne e-mail IND-medewerker van 14 januari 2010; onderhands meegezonden

⁵ Te raadplegen via de website rijksoverheid.nl

aandacht besteed aan de bewijslast en de moeilijkheden voor kwetsbare asielzoekers om informatie over te leggen. Verder wordt in de nieuwe Basis Opleiding Asiel (BOA) aandacht geschonken aan de grondhouding bij het nemen van beslissingen en wordt het gesprek hierover gevoerd. Zo wordt bijvoorbeeld de video van het theaterstuk «Salomonsoordeel» getoond en besproken.

De IND beoordeelt of asielzoekers in aanmerking komen voor internationale bescherming. De IND doet dit op grond van de verklaringen en documenten die de asielzoeker bij zich heeft en op grond van de informatie die bekend is over het land van herkomst van de asielzoeker. Als de IND de aanvraag afwijst, wordt dit gemotiveerd weergegeven in het besluit op de aanvraag. Er is en was geen algemene grondhouding voor IND-medewerkers gericht op afwijzing, maar juist op het objectiveren van de door de asielzoeker geuite vrees. De IND kijkt of de verklaringen van de asielzoeker geloofwaardig zijn, of het aannemelijk is wat de asielzoeker vreest bij terugkeer en of de asielzoeker bij terugkeer naar het land van herkomst een risico op loopt vervolging of ernstige schade. Zoals eerder opgemerkt kan er aanleiding zijn om het vreemdeling het voordeel van de twijfel te geven. Asielzoekers worden bovendien bijgestaan door een rechtshulpverlener en zij hebben de mogelijkheid een afwijzende beslissing voor te leggen aan een rechter in beroep en hoger beroep.

Vraag 12

Kunt u het document waar in de mail naar verwezen wordt met de Kamer delen, zodat de Kamer zich ook een beeld kan vormen van de discussie die kennelijk gespeeld heeft. Zo nee, waarom niet?

Antwoord 12

Ja, zie bijlage. Het betreft hier geen IND document, maar een document dat op eigen initiatief destijds is opgesteld door enkele individuele IND-medewerkers. Zij hebben toestemming gegeven dit stuk te delen.

Vraag 13

Deelt u de mening dat het document uit noot 2 over de grondhouding aanleiding is om onafhankelijk te doen naar de manier waarop de IND asielverzoeken beoordeelt? Zo niet, waarom niet?

Antwoord 13

Nee, het discussiestuk dat ten grondslag ligt aan de mail over de grondhouding van IND-medewerker is zoals gezegd afkomstig uit november 2009 en is niet representatief voor alle IND-medewerkers. Toen dit discussiestuk begin 2010 op de verschillende IND-locaties werd besproken, kwam duidelijk naar voren dat veel van de IND-medewerkers zich niet herkenden in dit stuk en de daarin beschreven houding. Het toont bovendien dat de IND een lerende organisatie is waarin er ruimte is voor discussie. Het is bovendien niet juist om een verband te suggereren tussen de opvatting van die medewerkers ruim tien jaar geleden, en de huidige beslispraktijk van de IND. In dit verband verwijs ik ook naar de meer recente conclusie uit het rapport van de Commissie Van Zwol waarin staat dat de asielpraktijk in algemene zin goed verloopt. Ik wens bovendien (nogmaals) te benadrukken dat een asielzoeker een afwijzende beslissing op een asielaanvraag kan voorleggen aan een rechter in beroep en hoger beroep. De rechter toetst reeds de wijze waarop de IND het asielverzoek heeft beoordeeld. Ik zie dus geen aanleiding om nader onafhankelijk onderzoek te doen naar de manier waarop de IND asielverzoeken beoordeelt.

Vraag 14

Als een asielzoeker, zoals in deze casus, als gevolg van een op verkeerde gronden getrokken conclusie dat zijn identiteit niet klopt, niet de bescherming krijgt onder het categoriaal beschermingsbeleid dat op het moment van aanvraag gold voor Burundi, zou hij daar dan niet met terugwerkende kracht alsnog onder moeten vallen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 14

Ik verwijs naar mijn antwoord op vraag 8.

Vraag 15

Hoe kan het gebeuren dat een alleenstaande minderjarige asielzoeker niet behandeld wordt volgens het AMA (alleenstaande minderjarige asielzoeker)-beleid, zoals in deze zaak ook gebeurd is?

Antwoord 15

Zoals hiervoor aangegeven, ga ik niet in op individuele gevallen. In zijn algemeenheid kan ik zeggen dat er in de afgelopen jaren veel verbeteringen in het proces zijn aangebracht. Op dit moment wordt in de aanmeldfase van de asielprocedure direct onderkend dat iemand (gesteld) minderjarig is en onbegeleid is. Een niet-begeleide minderjarige vreemdeling (amv) wordt aangemeld bij Nidos, de instantie die bij de afwezigheid van ouder(s) middels voogdij voorziet in het gezag. Afhankelijk van de leeftijd en de situatie van een amv zijn er specifieke waarborgen en procedures. Wanneer de amv zijn minderjarigheid niet met authentieke identiteitsdocumenten kan aantonen, vindt tijdens de aanmeldfase een leeftijdsschouw plaats. Zolang er twijfel is over de door de vreemdeling opgegeven leeftijd en niet middels leeftijdschouw of ander onderzoek, waaronder medisch leeftijdsonderzoek, is vastgesteld dat de vreemdeling meerderjarig is, wordt in de asielprocedure uitgegaan van de minderjarigheid van de vreemdeling. Wat betreft de inhoudelijke beoordeling van de asielaanvraag is er geen apart beleid voor amv.

Voor zover u doelt op het amv-buitenschuldbeleid kan ik u mededelen dat er specifieke voorwaarden zijn waaraan de vreemdeling moet voldoen. Deze voorwaarden staan uitgewerkt in paragraaf B8/6 van de Vc 2000. Deze vergunning kan ambtshalve worden verleend of na het indienen van een aanvraag.

Vraag 16

Als een uitgeprocedeerde asielzoeker, zoals in aangehaalde casus, in het kader van pogingen terug te keren naar het land van herkomst in het bijzijn van medewerkers van de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) een ambassade bezoeken en daar te horen krijgen dat de asielzoeker in kwestie de nationaliteit heeft waarvan de IND beweert dat deze die niet heeft, zou die DT&V medewerker dan niet verplicht moeten zijn die informatie aan de IND door moeten geven, en zou de IND de beoordeling van de zaak dan niet ambtshalve moeten bijstellen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 16

Ik verwijs naar mijn antwoord op vraag 7.

Zoals ik ook in mijn reactie van 8 juli 2021 op het rapport Bewijsnood van Amnesty International⁶ heb toegelicht, onderschrijf ik het uitgangspunt dat het besluitvormingsproces van de IND en het terugkeertraject van Dienst Terugkeer en Vertrek (hierna: DT&V) nauw op elkaar aangesloten moeten zijn om zo eventuele risico's bij uitzetting te voorkomen. Vanzelfsprekend ben ik van mening dat uitzetting niet mag plaatsvinden wanneer een door de asielzoeker gestelde schending van het Vluchtelingenverdrag en artikel 3 EVRM bij terugkeer naar dat land, niet is onderzocht. Voor de werkprocessen van de DT&V en de IND in de genoemde gevallen, verwijs ik naar die brief.

Vraag 17

Begrijpt u dat de burgemeester van Enschede, dhr. dr. G.O. van Veldhuizen, in een brief aan uw ambtsvoorganger uit 2018⁷ over deze casus uitspreekt dat hij «[e]en reflectie van de IND en DT&V over de afgelopen 16 jaar gehanteerde verkeerde aanname» heeft gemist, alsook «het dragen van de consequentie van een verkeerde stellingname»? Deelt u de mening dat een reflectie in zaken als deze en het dragen van de consequentie van een verkeerde stellingname verwacht zou mogen worden van de IND die uit naam van u handelt? Zo nee, waarom niet?

⁶ Kamerstuk 19 637, nr. 2760

⁷ Brief van gemeente Enschede van 26 juli 2018, met kenmerk 1800067754; onderhands meegezonden

Antwoord 17

Over individuele zaken worden geen mededelingen gedaan. Indien de IND een onjuist besluit heeft genomen wordt daar uiteraard op gereflecteerd.

Vraag 18

Waarom krijgt een asielzoeker waarvan, zoals in deze casus, de DT&V herhaaldelijk aangeeft, zoals burgemeester Van Veldhuizen in zijn brief stelt, «dat ook zij niet wist welke andere acties hij nog kon ondernemen» om te vertrekken geen verblijfsvergunning op grond van het buitenschuld criterium, nog afgezien van de aangetoonde verkeerde beoordeling van zijn asielverzoek? Bent u bereid die alsnog te verlenen in dergelijke gevallen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 18

Over individuele zaken worden geen mededelingen gedaan, zie verder het antwoord bij vraag 19.

Vraag 19

In welke gevallen geeft u wel een zogenoemde buiten schuld-vergunning? Om hoeveel gevallen gaat dit in de afgelopen jaren?

Antwoord 19

De IND verleent een buitenschuldverblijfsvergunning aan een vreemdeling die zonder resultaat heeft geprobeerd uit Nederland te vertrekken. Dit blijkt uit een ambtsbericht met positief zwaarwegend advies van de DT&V. De voorwaarden voor verlening van een dergelijke vergunning zijn uitgewerkt in de Vreemdelingencirculaire (B8/4). Voor verlening van deze vergunning mag er geen redelijke twijfel bestaan over de identiteit en nationaliteit van de vreemdeling. Daarnaast moet de vreemdeling de DT&V om bemiddeling hebben verzocht ten behoeve van zijn vertrek uit Nederland of het verkrijgen van een (vervangend) reisdocument bij de autoriteiten van zijn land van herkomst (of een ander land waar hem toegang kan worden verleend), en deze bemiddeling heeft niet het gewenste resultaat opgeleverd. De vreemdeling moet in houding en gedrag hebben laten zien dat hij wil terugkeren naar zijn land van herkomst (of een ander land waar hem toegang kan worden verleend), hetgeen onder meer blijkt uit het feit dat hij zich heeft gehouden aan de afspraken die de DT&V met hem heeft gemaakt gedurende de bemiddelingsprocedure. Er mag op het moment van beslissen geen sprake zijn van een lopende procedure in het kader van een aanvraag voor een verblijfsvergunning en de vreemdeling kan niet voldoen aan de voorwaarden voor een andere verblijfsvergunning.

In de eerste zes maanden van 2021 zijn er minder dan 10 aanvragen buitenschuld ingewilligd. In 2020 zijn er 20 aanvragen voor een buitenschuld-vergunning ingewilligd. In 2019 waren dit er 30. In 2018 zijn er 20 aanvragen buitenschuld ingewilligd. In 2017 waren dit er 10.

Vraag 20

Zo u niet van mening bent dat iemand als in deze zaak alsnog verblijf als vluchteling toegekend zou dienen te worden, deelt u dan de mening dat zo iemand, gezien het verloop van de zaak en de gedocumenteerde pogingen om te vertrekken, een verblijfsvergunning op basis van artikel 8 EVRM vanwege privéleven, verleend zou moeten worden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 20

Ik ga niet in op individuele gevallen. In zijn algemeenheid geldt dat de IND slechts bij bijzondere individuele omstandigheden een vergunning verleent op grond van privéleven zoals bedoeld in artikel 8 EVRM. Hierbij wordt onder andere gekeken naar de duur van het verblijf in NL, de aard van dit verblijf en de inspanningen gericht op terugkeer. Ik verwijs verder naar de openbare werkinstructie 2020/16 waarin dit verder is uitgewerkt.

Vraag 21

Bent u van mening dat asielzoekers die op vergelijkbare manier zijn afgewezen, recht is gedaan? Zo ja, waarom? Bent u van mening dat in dergelijke zaken de menselijke maat nog in het oog gehouden is? Zo ja, kunt u toelichten hoe?

Antwoord 21

Ik ga niet in op individuele gevallen. Er kan bovendien niet gesproken worden van vergelijkbare gevallen, omdat daarvoor de diversiteit aan individuele feiten en omstandigheden in vreemdelingenzaken te groot is. In zijn algemeenheid wijs ik erop dat de IND zorgvuldige procedures hanteert voor de beoordeling van een asielaanvraag, evenals voor de beoordeling van een aanvraag voor verblijf op andere gronden. Die beslissingen kunnen bovendien worden voorgelegd aan een rechter in beroep en hoger beroep.

Vraag 22

Kunt u deze vragen afzonderlijk beantwoorden?

Antwoord 22

Ja.